

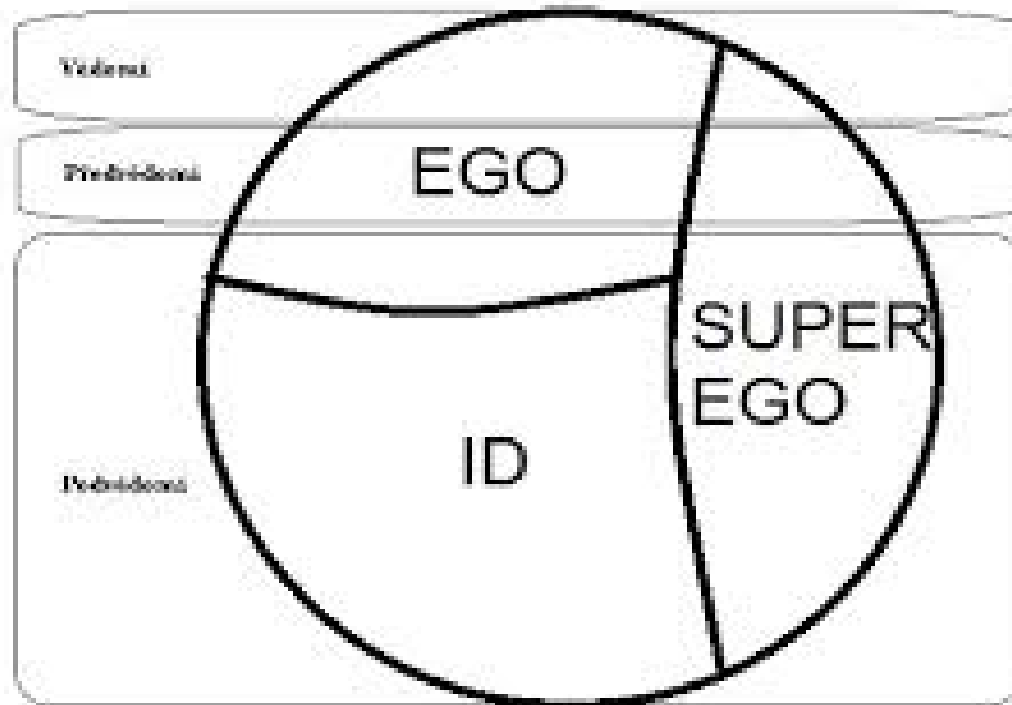
Sigmund Freud a nevědomí

Témata

- Struktura osobnosti
- Vnitřní konflikty
- Psychoanalýza?
- Vývoj osobnosti
- Obranné mechanismy
- Parapraxe a sny
- Freudovi následovníci
- Zhodnocení teorie

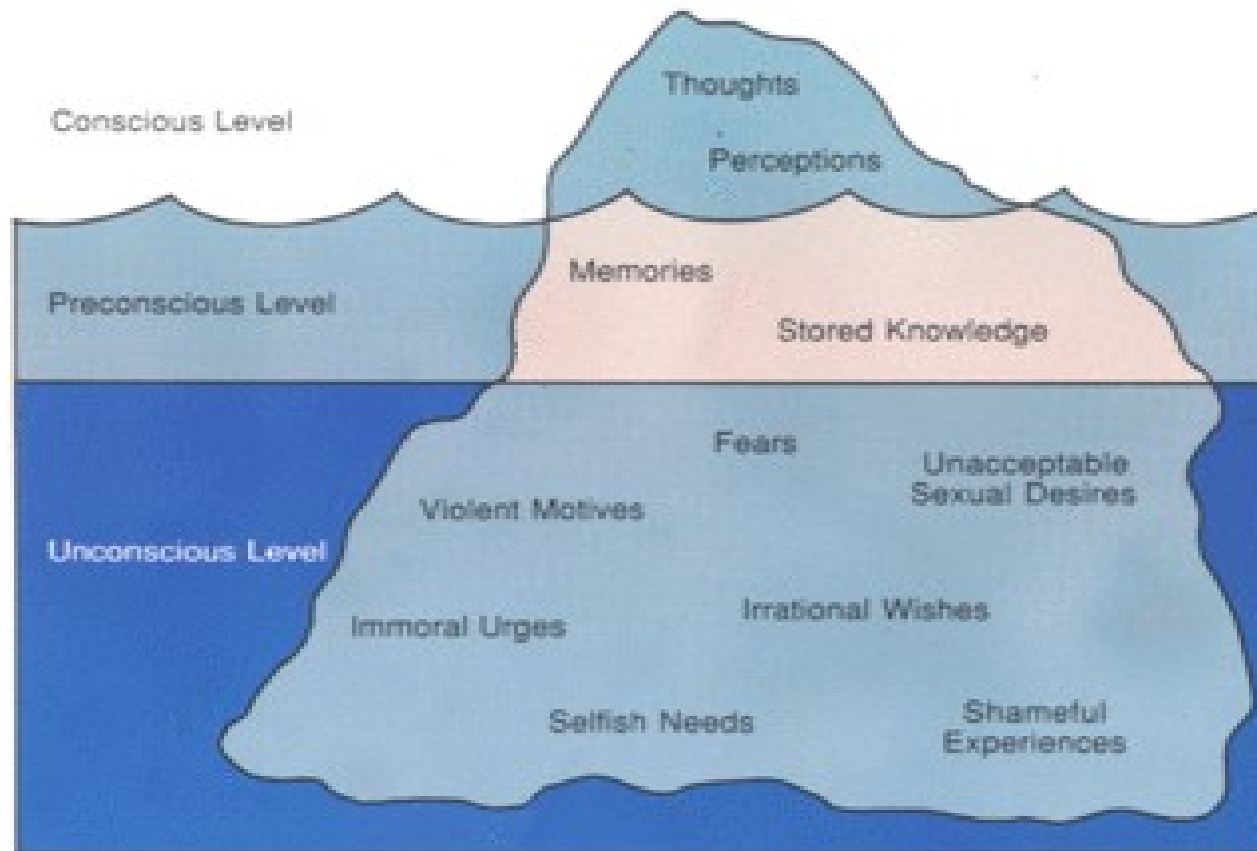
Model osobnosti

Strukturální x topografický

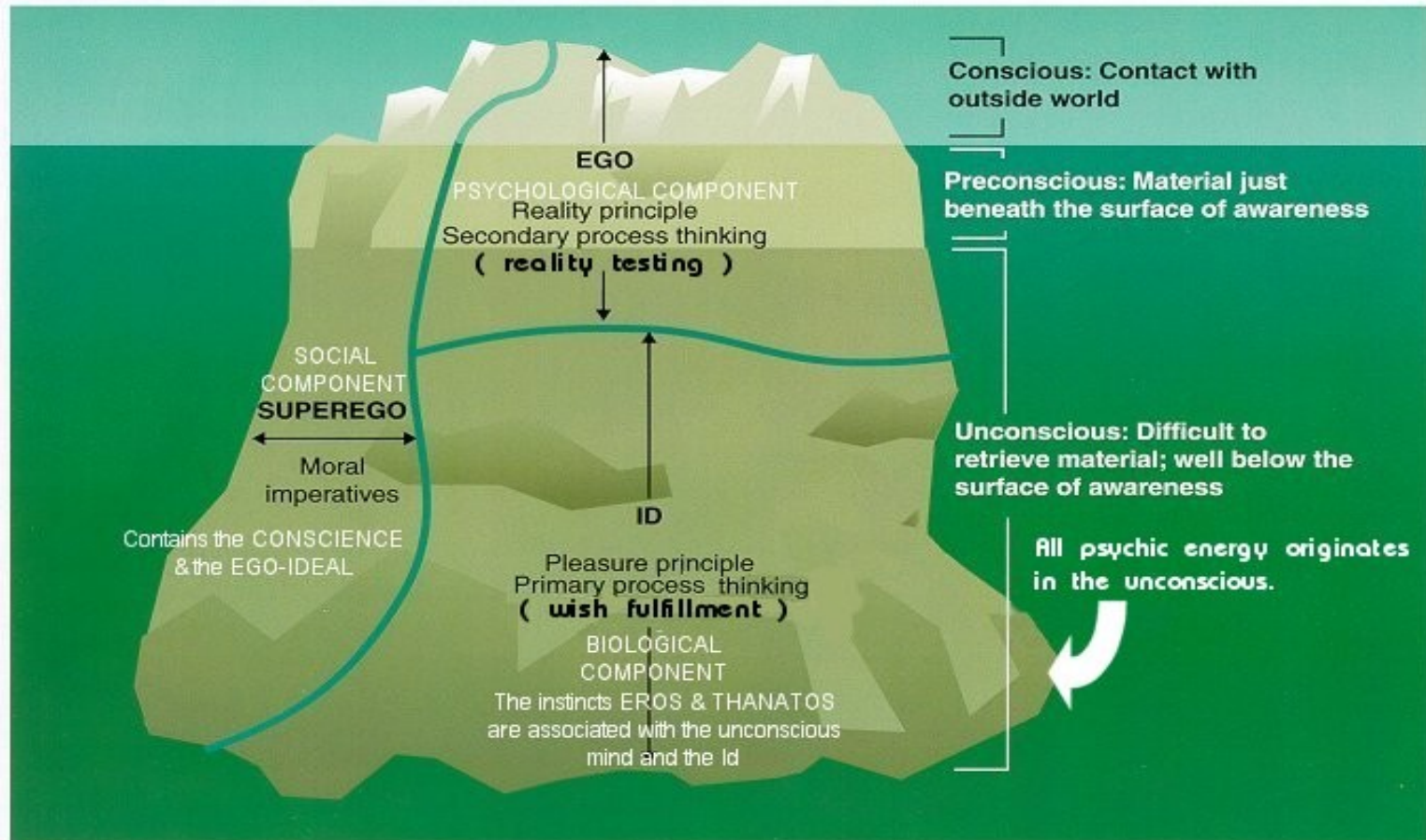
Model ledovce

PERS 5 Freud's View of the Human Mind: The Mental Iceberg

Model fungování osobnosti

Freud's model of personality structure

Mechanismy dynamiky osobnosti: vnitřní konflikty

Základní konflikty

- **Id versus Ego:** Id se snaží o okamžité uspokojení, ego se ale snaží o úpravu tohoto požadavku na základě testování reality,
- **Id versus Superego:** Požadavky Id, vůči kterým vystupuje Superego na základě jejich neetické povahy,
- **Ego versus Superego:** touha pustit do něčeho, co rozumově hodnotíte jako etické, ale můžete se přitom cítit provinile

Základní PUDY:

- **Éros je pud života**, princip slasti, hlavní zaměření je sexuální
- **Thanatos je naopak pud smrti**, princip nirvány.

Psychoanalýza a co chtěla řešit:

- ...přijít na kloub psychogenním nemocem (když přišla na to, ŽE jsou psychogenní):
- **Psychoanalýza** metoda léčby psychických poruch; vychází z teorie **podvědomě potlačených konfliktů** a jejich vlivu na duševní stav a chování. Je založená na **odhalování a uvědomování konfliktů pomocí verbalizace: (interview, hypnóza, sny, asociace ----interpretace)**

PATOLOGIE:

- **Hysterie:** funkční nervové onemocnění, projevuje se prudkými změnami nálad, egocentrismem, afektivitou a různými tělesnými poruchami (stupor, mutismus)
- **Neuróza:** funkční psychická porucha bez primárního organického poškození. Doprovází jí narušená schopnost přizpůsobení, porucha myšlení, jednání, cítění. Nemocný si poruchu uvědomuje a trpí jí. Příčinou jsou konfliktní stavy. (**Všichni jsme neurotici?**)
- **Chybné úkony**
- **Obranné mechanismy**
- **Fixace**
- **Fobie**

Katarze: je uvolnění či snížení emocionálního napětí a přetlaku. V psychoanalýze je to stav odreagování po znovu prožitých negativních emocionálních zážitků, které byly potlačeny do nevědomí a vyvolaly chorobné stavy.

Vývoj osobnosti

- **Libido** produkuje energii, příběh psychického vývoje je příběhem projevení této energie v různých lokacích během života
- **Orální, Anální, Falické (Latentní), Genitální:** vznik struktur Ego a Superego, realizace a přesun zdroje slasti ID
- Místo uspokojení slasti = psychický problém x charakter v dospělosti (např. cucání palce, anální humor).
- Orální a anální charakter= **fixace**
- Dospělost je dokončením vývoje – „milovat a pracovat“

Vývojové úkoly/konflikty/fixace

Stádia	Věk	Zdroje konfliktu	Některé vlastnosti dospělých jedinců, jejichž vývoj v dětství byl zastaven na daném stádiu
Orální	0-1	Odvykání od kojení	Orální projevy, kouření, přejídání, pasivita a naktivita
Anální	2-3	Hygienické návyky	Uspořádanost, šetrnost, tvrdohlavost
Falické	4-5	Oidipální komplex	Samolibost, lehkomyšlnost, paličatost
Latence	6-12	Vývoj obranných mechanismů	Žádná: v tomto období neexistují fixace
Genitální	13-18	Dospělá sexuální intimita	Jedinci, kteří úspěšně integrovali předchozí stádia, projevují zájem o ostatní lidi a zralou sexualitu

Obranné mechanismy

- **Jakou mají funkci? Jsou dobré nebo špatné?**

Racionalizace

Intelektualizace

Reaktivní výkon

Popření

Projekce

Sublimace

Humor

(Anna Freudová)

Chybné úkony

- Chybné úkony (PARAPRAXE) – výsledek vnitřního konfliktu, porozumět jim je jedna možnost jak porozumět nevědomí a odkrýt konflikty
- Verbální: přeřeknutí se (skryté myšlenky, chťič)
- Činnostní: zapomenutí klíčů, rozbití věci (může být i sebetrestání)

Doctor, last night I made a Freudian slip.
I was having dinner with my mother and wanted to say:
"Could you please pass the butter."
But instead I said: "I hate you... You rotten pig!"

Humor

- Obecně: Dva podněty, které jsou neobvykle postaveny vedle sebe

Ale proč je tolik vtipů neslušných?

- Vysvětlete humor a fungování vtipů z pozice psychoanalýzy
- Které vtipy jsou špatné?

Humor – příklad tématu k diskuzi

- Celá Freudova teorie: vnitřní konflikty, zpracování úzkosti, které vzbuzují...
- Zdání, že mluvím o něčem jiném x náhle se projeví opravdové téma. Role překvapení: směju se dřív, než se ego a superego stačí vzpamatovat. (potom někdy pocit viny)
- Vtip umožňuje zpracovat zakázané (sexuální, agresivní) impulsy způsobem, který vylučuje úzkost.
- Je jedním z **obranných mechanismů**. Velmi účinný, efektivní a, pokud je opravdový, neškodný
- **Princip špatného vtipu**: Skrytá agrese = hostilita. Příliš přímo na věc. Někdy impuls není skrytý, a přesto se lidé smějí. Impuls musí být sdílený a lidé ho tak musí vnímat.

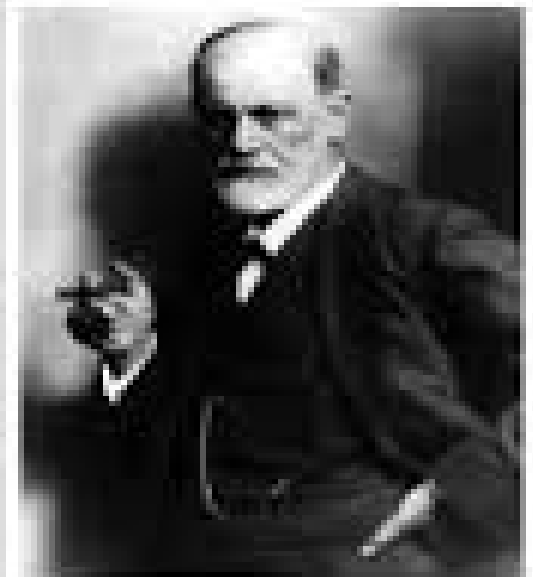
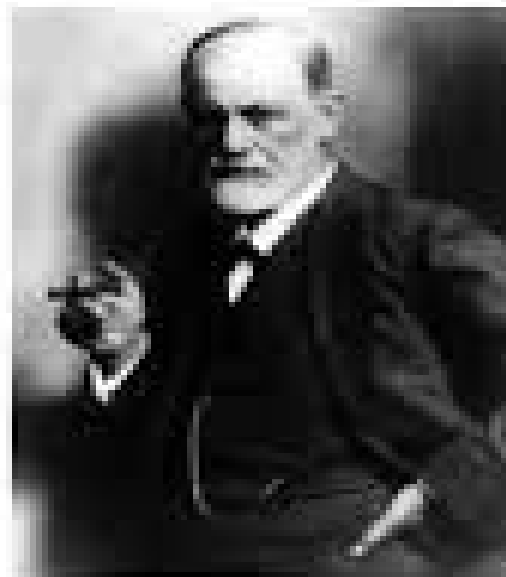
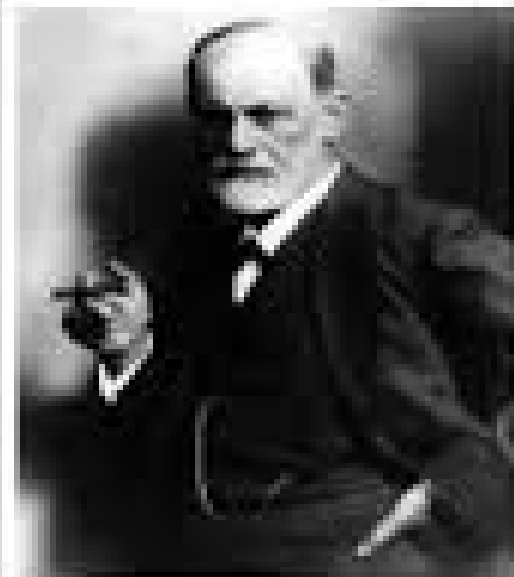
Humor

Freudova přednáška o snech

Na snech je zřejmí
především to, že se někdy
vyplní a někdy ne.

Například tihle se mi zdálo,
že spím s krásnou holčkou,
probudím se, sahám kolem
sebe a nic!

A jindy se mi zase zdálo, že
jsem se posral, probudím
se, sahám kolem sebe
a fakt!

Sny: Já není pánem ve svém domě

- Psychická energie z id - má svůj cíl, objekt, ten je korigován egem, principem reality, pokud možno, i superegem (výchova, morálka)
- V noci má ego slabou moc – objekty mimo provoz – sny jsou realizací našich zapovězených tužeb (sexualita, tabu) a našich nepřiznaných, nezjevených strachů a komplexů
- Freud – „sny jsou klíčem k duši“
- **Princip (výkladu snů)** – snová práce, zhuštění, různé zdroje snů, nejen symboly !

Shrnutí psychoanalýzy

Kritika psychoanalýzy – ZÁSADNÍ BODY

- I. **Přílišná komplexita** - nedodrží princip Occamovy břitvy
- II. **Metoda případových studií** – jasné nevýhody
- III. **Vágní definice** – co tím autor přesně myslí?
- IV. **Netestovatelnost** – žádný experiment jí nemůže vyvrátit, je to tedy náboženství?
- V. **Sexismus** – ženy tráví příliš času litováním toho, že nejsou muži VI.
Jediný motiv – sex, sex, sex (a agrese)

Po Freudovi: Odbourat Freuda nebo ho konstruktivně kritizovat?

- Začala jeho dcera... Anna Freudová: společná snaha o revizi některých evidentně přehnaných témat.
- Motivem možná ne jenom sexuální pud... boj o moc, sociální motivy, archetypy, vazba...
- Reinterpretace x revize Freuda... schvaloval by to Freud? NE!
- 3 teorie: Jung, Adler, Erikson
- **ZÁKLADNÍ BODY JEJICH TEORIE?**
- **V ČEM KRITIZOVALI FREUDA?**

Alfred Adler (1870 – 1937)

- Byl prvním hlavním žákem Freuda, předsedou psychoanalytické společnosti, zavržen
- **Motiv: sociální zájem** – touha vztahovat se pozitivně ke společnosti, nadřazenost x podřazenost; komplex méněcennosti
- Vliv rodiny, prostředí, kultury, společnosti
- Obstát: **maskulinní protest** – machistický styl, vychází z toho, co se po chlapcích požaduje
- **Orgánová méněcennost**
- **Sourozenecké pozice**
- Výsledkem: individuální životní styl (Možná cesta: spolupráce, rovnost ne nadřazenost)

Carl Gustav Jung (1875 – 1961)

- Last Goodbye:
<https://www.youtube.com/watch?v=q8ir8rVI2Z4>
- **Nebezpečná metoda:**
- <https://www.youtube.com/watch?v=UH4BtJHkrD8>
- <https://www.youtube.com/watch?v=9ZNrxn5niyg>
- Face to Face
- <https://www.youtube.com/watch?v=2AMu-G51yTY>
- (shlédněte doma)

Erik Erikson

- **Psychosociální teorie** – fyziologické versus sociální a kulturní tlaky
- Epigenetický princip
- **Identita a ego**
- Vývojový konflikt vývojová krize- vývojové stádium
- Svoboda nebo determinace?
- Osm nebo devět věků člověka?

Proč (a jak) přeci jenom studovat Freuda:

- Mnoho témat, které se nikomu jinému nezdařily (včetně těch, do nichž se nikomu jinému nechtělo), skvělá vysvětlení psychických jevů, která se hodí
- Psychoterapeutická praxe: metody, které kdekdo používá a nechce vědět, že jsou od Freuda
- Díky Freudovi je být nenormální normální (agrese, vina, duševní nemoc) a nemůžeme za to!
- Z těchto mnoha důvodů: impakt, vliv, na kulturu, vědu, svět
- A jak?... kriticky, třeba pomocí teorií jeho následovníků.

Otázky:

- Struktura osobnosti dle Freuda?
- Vnitřní konflikty – dynamika osobnosti
- Princip vývoje osobnosti a vývojová období
- Sny – jaký je princip
- Jung: Co je kolektivní nevědomí – archetypy?
Individuace a bytostné já.
- Adler... viz výše
- Erikson: rozdíl vývojové teorie od Freudovy

Základní literatura a zdroje k testu:

- Lindzey, Hall: Psychológia osobnosti
- Panajotis Cakirpaloglu: Úvod do psychologie osobnosti
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychologie osobnosti*.
- ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie osobnosti: [obor v pohybu]*
- MIKŠÍK, Oldřich: Psychologické teorie osobnosti
- Wikisofia: Frankl, Rogers (minimální rozsah, který potřebujete k testu!)
 - Frankl: A přece říci životu ano
 - Freud: Výklad snů, Studie o hysterii
 - Rogers: Způsob bytí